

Nr 130.

Av herrar **Hagberg** i Luleå och **Brädefors**, om anslag till inrättande av yrkesskolor för arbetslös ungdom.

Den arbetslösa ungdomens antal växer oavbrutet. Trots svårigheterna att exakt fastställa dess storlek, torde, med utgångspunkt från procenten arbetslös ungdom, som deltog i arbetslöshetsräkningen år 1927 och arbetslöshetens stegring tills nu, kunna fastställas att minst 100,000 unga arbetare äro arbetslösa. Det överväldigande flertalet av denna väldiga massa unga arbetslösa erhåller ingenting i understöd. Ungdom under 18 år har icke ens "förmånen" att få arbete vid A. K:s nödhjälpsarbeten. I kommunerna undandragas de unga arbetslösa understöd "emedan föräldrarna ha arbete".

Men icke blott det. Förutom direkt materiell nöd betyder en tillvaro i sysslöshet en psykisk plåga för arbetarungdomen. Den uppväxande arbetarungdomen, som aldrig haft och ej har utsikt att få ett ordnat arbete, berövas därmed möjligheten att lära sig ett yrke. De av A. K. organiserade yrkeskurserna för ungdom omfattar blott en liten försvinnande del av den arbetslösa ungdomen. Därtill kännetecknas utbildningen i dessa yrkesskolor av stora brister. Alla erfarenheter beträffande yrkesutbildning säger, framför allt när det gäller yrkesokunniga, att jämte teoretisk utbildning måste en tillfredsställande *praktisk* undervisning ges. A. K:s yrkeskurser äro till sin väsentligaste del fullkomligt *hantverksmässiga*. En verklig yrkesutbildning måste vara förbunden med produktivt arbete, under användning av maskiner och de tekniska resurser som användas i respektive industrier.

För den arbetslösa ungdomen är dessutom den avgörande frågan understödet (eller "lönen"), som vid A. K:s yrkeskurser är alldeles otillräcklig. De understöd, som nu utgår, belöper sig från 1 krona per dag (i vissa fall lägre) till högst 2 kronor, på vilket de unga arbetslösa själfvallet ej kunna leva.

Vi anser att yrkesskolorna böra inrättas av kommunerna och att staten bör ställa medel till dessas förfogande. Arbets- och löneförhållanden bör avtalsenligt regleras genom avtal mellan å ena sidan deltagarna i yrkesskolorna och fackföreningarna samt kommunerna å andra sidan.

Understöd åt den arbetslösa ungdomen har hittills så gott som uteslutande skett genom A. K:s yrkeskurser och nödhjälpsarbeten, d. v. s. arbetslös ungdom som icke beretts sysselsättning vid dessa har blivit helt utelämnad. Det är nödvändigt att ungdom, som av olika skäl ej kan beredas sysselsättning vid yrkesskolorna, skall erhålla hjälp i annan form (beredskapsarbeten, kontantunderstöd o. s. v.).

Endast i ett land har åtgärder träffats för verklig lösning av frågan om yrkesutbildning, nämligen i Sovjet-Unionen, det land där arbetslösheten sedan länge är likviderad. Där finns tre typer av fabrikkolor: 1) För utbildning i yrke med lärotid i 2 år. 2) För utbildning av högkvalificerad arbetskraft med en lärotid av 3 år. 3) För utbildning av s. k. universalarbetare med en lärotid av 3 år. I dessa ges en allsidig utbildning så att den unge arbetaren får lära känna åtminstone en produktionsgren eller ett huvudavsnitt av den samma, såväl teoretiskt som praktiskt. I dessa skolor sysselsattes år 1918 100,000 elever, ett antal som år 1931 steg till 1,304,100 elever. Sovjetstatens anslag för förbättring av de ungas arbetsbetingelser höjdes enbart år 1931 från 14 till 40 milj. rubel. Så sörjes det för arbetarungdomen i landet där arbetarna är härskande klass.

Under hänvisning till ovan anförda om den arbetslösa ungdomens läge och behovet av ökad hjälp och yrkesutbildning samt huru detta skall ordnas föreslå vi,

att riksdagen beslutar ställa medel till kommunernas förfogande, tillräckliga för inrättandet av yrkesskolor för arbetslös ungdom, i vilka såväl teoretisk som praktisk undervisning ges, och där löne- och arbetsförhållanden (läroplan etc.) avtalsenligt regleras.

Stockholm i januari 1933.

Hilding Hagberg.

J. H. Brädefors.
